PĀRMAIŅAS TUV PLĀNĀ

Pielikums Nr. 3

Sabiedrības integrācijas fonds

MAF Mediju atbalsta fonds

12. klases un eksāmeni pēc ārkārtas situācijas

Atbilstoši Ministru kabineta noteikumiem, 12. klasēm tikai šodien noslēdzas 2020./21. mācību gads. Latvijas jaunāko laiku vēsturē tik dīvains mācību gads nekad vēl nav bijis. Pērn uzreiz pēc rudens brīvlaika skolās sākās attālinātās mācības, jo valstī atkal tika izsludināta ārkārtas situācija. Vēlāk notikumi ik pa laikam mainījās gluži haotiski – tad kāda klašu grupa drīkstēja tomēr doties uz skolu, citi nedrīkstēja, ilgus strīdus radīja prasība par masku lietošanu izglītības iestādēs. Pēcāk valdība ieviesa drošo novadu principu, taču dažviet sanāca tā, ka, tiklīdz skolas bija sagatavojušās klātienes darbam, pašvaldība no saraksta jau bija izkritusi… Tomēr kaut kā līdz mācību gada noslēgumam visi tikuši, un divpadsmitklasnieki pošas izlaidumiem, taču arī tie šovasar atšķirsies no iepriekš ierastajiem svētkiem. Šajā atvērumā – sarunas par aizvadīto mācību cēlienu.

Atņemts pēdējais skolas gads

Rīt izlaidums notiks Limbažu vidusskolā, ko šogad beidz 16 divpadsmitklasnieku. Ar daļu no viņiem tikāmies pagājušonedēļ skolas pagalmā, kur norisināsies arī izlaiduma svētki. Sarunā piedalījās absolventi **Elza Priede, Elīna Sintija Cīrule, Kitija Beāte Lošina, Annija Anna Krūze, Ralfs Karlāns, Niks Normunds Zauls** un **Kristaps Suhanovs**.

Aizvadītais mācību gads visām izglītības iestādēm bija dīvains – kopš pērnā oktobra vidus mācīšanās notika attālināti. Vien pavasara izskaņā divpadsmitklasniekiem bija atļautas klātienes stundas tajos mācību priekšmetos, kuros vajadzēja kārtot valsts eksāmenus. Jautāju jauniešiem, kas šādā mācīšanās režīmā bija visgrūtākais, bet ko tomēr var atzīt par ieguvumu. Elīna atteica, ka faktiski viņiem tika atņemts pēdējais skolas gads. Nebija klases kopā būšanas, draugu tikšanās, pasākumu, ekskursiju… – *Mēs šo pēdējo gadu vispār neizjutām,* – teica meitene. Viņai piebalsoja Elza, sakot, ka emocionāli šis gads jauniešiem ir zaudēts. – *Mūsu vidusskolas laiks vispār ir tāds savāds, jo arī 11. klases pavasaris, sākot no marta vidus, pagāja, mācoties attālināti, netiekoties,* – sprieda Elza. Turklāt visiem izpalika arī piedalīšanās pašdarbības kolektīvos, mēģinājumi, sportošana. Pirmajā brīdī jaunieši pat priecājušies – būs vairāk brīva laika, nevajadzēs regulāri iet uz mēģinājumiem vai treniņiem. Taču drīz vien tā visa ārkārtīgi pietrūcis. – *Tiešām bija tāda sajūta, ka mēs mēnešiem vienkārši sēžam mājās…*

Grūtākais – koncentrēties un saņemties darbam

Runājot par mācīšanos, visi atzina, ka sarežģīti bijis diendienā koncentrēties darbam. Ja augām dienām esi mājās, tad grūti sevi pārliecināt, ka noteiktas stundas no šī laika it kā pavadi skolā mācoties. Kāda mācīšanās, ja omulīgi snaud gultā? Vai arī uzmanību novērš suns, kurš skraida apkārt? Kitija sacīja, ka visgrūtāk bijis fokusēties darbam uz visiem 100%. Klausoties klasesbiedros, Kristaps gan iebilda, ka viņam viss bijis labi. Pārējos atbilde izraisīja smieklus: – *Tagad «Auseklī» būs rakstīts, ka tev nebija nekādu problēmu…* Taču padomājuši, arī citi mēģināja saskatīt ieguvumus no neparastā mācību gada. Iemācījušies strādāt patstāvīgi un disciplinēt sevi. Prasme saņemties, tomēr izdarīt to, kas jāpaveic, un koncentrēties noteikti varētu noderēt arī turpmāk dzīvē. Tāpat iemaņas, kā strādāt no mājām.

Tomēr gatavošanos eksāmeniem divpadsmitklasnieki neuzskata par pilnvērtīgu. Paškritiski atzīst, ka arī mācību viela attālinātajās stundās nav apgūta tik pamatīgi, kā tas būtu, strādājot ierastā režīmā klasē. Tāda īsta sajūta, ka beidzot sākas gatavošanās valsts pārbaudes darbiem, radusies vien, atsākoties stundām skolā, tiekoties klātienes konsultācijās. Jaunieši arī neslēpj, ka līdz pēdējam brīdim ticējuši, ka eksāmenus atcels, jo ilgu laiku valstsvīri par šādu iespēju itin nopietni runāja. Arī tas ietekmējis gatavošanos. Savukārt pašos eksāmenos papildu stresu radīja pirms tam veicamie Covid-19 testi un arī prasība visas trīs stundas, cik ilga pārbaudījums, pavadīt ar sejas masku. Tas, ka līdz sertifikātu saņemšanai, kas paredzēta vien 30. jūnijā, absolventi nezina eksāmenu rezultātus, tagad tomēr rada iekšēju satraukumu, neziņa nedod mieru. Niks sprieda, ka sākotnēji licies – pārbaudījumi ir gluži viegli, viss būs kārtībā. Vēlāk, kad kopā ar pedagogiem pārrunāti uzdevumi, radušās šaubas – varbūt ne viss izdarīts pareizi? Un tagad domas arvien vairāk sāk mainīties, kāds varētu būt gaidāmais rezultāts.

Daļa no Limbažu vidusskolas šī gada absolventiem: Ralfs Karlāns (no kreisās), Niks Normunds Zauls, Annija Anna Krūze, Kristaps Suhanovs, Elīna Sintija Cīrule, Kitija Beāte Lošina, Elza Priede kopā ar klases audzinātāju Ievu Leimani. Interesanti, ka šie jaunieši ir pirmie, kuri beidz Limbažu vidusskolu, kopš tai ir mainīts nosaukums un tajā vairs nav skaitļa *trešā*

Izvēle laikā, kad nākotne tik neskaidra

Valsts izglītības satura centrs (VISC), sākot no 11. jūnija, piedāvā iespēju rakstīt iesniegumu, lai dabūtu izziņu, vai centralizētais eksāmens nokārtots (par iegūto rezultātu gan tajā informācijas nav). Šāda iespēja turklāt ir maksas pakalpojums: ja persona pati ierodas pēc izziņas VISC, tad jāmaksā 2,85 eiro, ja saņem pa pastu – 4,27 eiro. Limbažu vidusskolas absolventi todien aizrautīgi sprieda, ka noteikti izmantos šo iespēju, lai izlaidumā sirds būtu mierīga – eksāmeni nokārtoti. Elīna atzinās, ka vēl nesen licies – ja izpalika žetonu vakars un pēdējais zvans, nevajag arī izlaidumu, kurā piedalās tikai absolventi, klases audzinātāja un skolas direktors. Ja nav, tad nav! – *Bija viens brīdis, kad rokas nolaidās un pārņēma sajūta – neko vairs negribu, galvenais, lai tas viss ātrāk beidzas,* – sacīja meitene. Arī pārējie sprieda, ka īstas svētku noskaņas tomēr nav. Drusku priecīgāks prāts kļuvis, uzzinot, ka varēs piedalīties vecāki. Kaut nostāk no absolventiem, viņi tomēr būs kopā ar bērniem. Savā ziņā izlaidums sanāks gluži kā trīs vienā – absolventi saņems arī žetonu gredzenus, svinīgi nodos skolas karogu vienpadsmitklasniekiem, kas parasti notika pēdējā zvana svētkos. Mierinājumam teikto, ka viņi ar šādu izlaiduma formu ir īpaši un varbūt nākotnē skolas salidojumos dīvaino laiku atcerēsies teju ar lepnumu, jaunieši uztvēra skeptiski. Varbūt nākamajām klasēm vēl nesen ierasto izlaiduma svinību vispār nebūs. Lietiški izsniegs dokumentus, un viss. Turklāt nedaudz savāda bijusi līdzšinējā kārtība – vispirms izlaiduma balle un tikai pēc pāris nedēļām visi saņem eksāmenu sertifikātus, kuros varbūt ir slikts vērtējums.

Pajautāju jauniešiem par viņu nākotnes plāniem. Niks atjokoja, ka cer – pēc izlaiduma atnāks apgaismība, kur studēt. Ralfam tas jau skaidrs, viņš grib kļūt par mežu inženieri, bet Annija pošas uz Latvijas Universitātes Pedagoģijas, psiholoģijas un mākslas fakultāti, jo vēlas studēt dizainu un tehnoloģijas. Kristapam padomā vairāki varianti, bet kurš būs īstais – vēl jāizlemj. Kitija sliecas izvēlēties medicīnu. Elīna arī pārdomājusi dažādus variantus, iespējams, ka dosies uz Ekonomikas un kultūras augstskolu apgūt mārketingu un uzņēmējdarbību. Viņa teic, ka dzīvošanai mājās šajā ziņā tomēr bijis pluss – pietika laika izpētīt dažādu augstskolu piedāvātās programmas. Ja būtu ierastā skolas dzīve ar pasākumiem, deju mēģinājumiem, nebūtu vaļas visu tik cītīgi izskatīt. Elza pēc mammas ieteikuma noskatījusi Alberta koledžas piedāvāto tiesību zinātņu programmu. Tomēr neslēpj, ka īstas skaidrības viņai nav. – *Iespējams, arī tālab ir grūti izvēlēties, ka daudzas profesijas, ko šobrīd augstskolas piedāvā apgūt, jau pēc gadiem desmit vairs nebūs vajadzīgas. Pasaule šobrīd mainās tik strauji...*

Valsts pārbaudes darbi – viens no izglītības kvalitātes rādītājiem

Šis bija otrais mācību gads, kad, beidzot 12. klasi, absolventi kārtoja trīs obligātos centralizētos eksāmenus, iepriekš bija četri. Tagad ceturtais – izvēles pārbaudījums – tiešām atbilda šim vārdam, jo skolēns to izvēlējās vien tad, ja attiecīgais mācību priekšmets vajadzīgs, iestājoties augstskolā. Arī nākampavasar divpadsmitklasniekiem būs tikai trīs pārbaudījumi. Šī obligātā trijotne ir svešvaloda (lielākoties tā ir angļu), latviešu valoda un matemātika.

Limbažu novada domes Izglītības un kultūras nodaļas izglītības speciāliste Vija Jirgensone, kura gadu desmitiem pārzinājusi eksāmenu norisi Limbažu rajonā, tagad novadā, un analizējusi absolventu sasniegumus, uzsver, ka centralizēto eksāmenu rezultāti ir viens no kritērijiem, pēc kura vērtē katras skolas izglītības kvalitāti. Jāuzsver gan, ka valsts nodrošina